

DOI 10.37491/UNZ.106.3
УДК 343.352 (438)

Василь ФРАНЧУК¹,
Олексій АВРАМЕНКО²

ДОСВІД РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА ЩОДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ

Досліджуються наукові роботи вчених, а також приписи чинного законодавства Республіки Польща в частині нормативно-правового визначення поняття корупції. Встановлено теоретичні обґрунтування польських науковців щодо необхідності розгляду явища корупції через призму процесів, що притаманні соціально-економічним реаліям сьогодення. Визначено спільні та відмінні ознаки способу правового закріплення дефініції «корупція» в законодавствах України та Республіки Польща. Виявлено відсутність визначення поняття «неправомірна вигода» та широке трактування її форм внаслідок вживання ознаки «будь-яка». Відтак встановлення майнової та особистої вигоди та, як наслідок, її неправомірності є досить загальним та нечітким процесом, що вимагає звернення до судової практики. Звернено увагу на відмінності у законодавчому закріпленні термінів «неправомірна вигода» і «неправомірна перевага», а також у їх трактуванні в теорії кримінального права. Незважаючи на те, що Цивільний кодекс Республіки Польща містить поняття «неправомірна перевага», використання її ознак під час встановлення «неправомірної вигоди» є помилковим. Неправомірна перевага — це особливий (окреми́й) вид безпідставного збагачення, що значно звужує перелік можливих форм неправомірної вигоди. З'ясовано, що притягнення особи до кримінальної відповідальності за вчинення корупційних

¹ кандидат юридичних наук, доцент, завідувач відділення міжнародного співробітництва, Львівський державний університет внутрішніх справ, franchuk@ua.fm, <https://orcid.org/0000-0001-8204-512X>.

² кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та кримінології, Львівський державний університет внутрішніх справ, vinnyki@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-6572-3627>.

діянь можливе не лише шляхом застосування правових норм Кримінального кодексу Республіки Польща, а й приписів інших законів. Виявлено низку законодавчих актів, що містять вказівку на неправомірну поведінку особи та можливі форми покарання у випадку вчинення такого діяння (закони Республіки Польща «Про фармацевтичне право» та «Про відшкодування лікарських засобів, продуктів спеціального харчового призначення та медичних товарів»). Встановлено, що, попри передбачення у Кримінальному кодексі Республіки Польща окремого розділу XXIX «Злочини проти діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування», існує низка статей з інших розділів, що вказують на кримінальну відповідальність за корупційні правопорушення (виборча, управлінська, економічна, кредиторська, тендерна тощо корупції). Проаналізовано приписи низки польських законів, що закріплюють кримінальну відповідальність за корупційні правопорушення. Виявлено невідповідність закріплених позицій української та польської правової системи в частині існування позакодексних приписів кримінального права. На основі аналізу чинного законодавства Польщі та доктринальних підходів в українському кримінальному праві запропоновано можливі шляхи запозичення іноземного досвіду для розв'язання вказаних проблем.

Ключові слова: злочин, правопорушення, корупція, службова особа, іноземний досвід.

Постановка проблеми. Реалії сьогодення, що притаманні Україні протягом останніх трьох років (збройна агресія російської федерації, міграційна криза, дефіцит бюджету), жодним чином не скасували процеси реформування політичної, економічної, а також правової галузей держави. Одним із найважливіших елементів вищезазначених напрямів є запобігання вчинення корупційним правопорушенням та правопорушенням, пов'язаних з корупцією, ризик вчинення яких притаманний кожній сфері життєдіяльності населення. Дослідження протидії вказаним правопорушенням у будь-якій державі відіграє важливе значення як з наукового погляду, так і законотворчого та правозастосовного. Відповідно дослідження закордонного законодавства та позицій вчених кримінального права сприятиме у виявленні можливих форм використання позитивного іноземного досвіду в українській нормативно-правовій системі, зокрема для протидії вчинення корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням.

Зважаючи на окреслене, серед численних способів оптимізації кримінального законодавства України прийнято розглядати метод впровадження найефективнішої іноземної практики в частині з'ясування конкретних питань. Наукова розвідка процесу реалізації подібної діяльності в окремій державі є необхідною запорукою встановлення потреби впровадження змін в українській правовій системі. Водночас доцільно вказати, що, попри подібність кримінально-правових засобів охорони, кожному іноземному законодавству властиві свої індивідуальні особливості, що відрізняють його серед загального масиву інших правових систем. Акцентуючи

саме на цьому аспекті, під час дослідження прискіпливу увагу буде зосереджено на відмінних ознаках, що надасть можливість виокремити кращі форми протидії передбаченому в науковій роботі різновиду неправомірної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічну основу наукової розвідки становили дослідження іноземних учених, що присвячені окремим проблемам аналізу корупційної злочинності як кримінально караній діяльності, закріплення якої відображено в законодавстві Республіки Польща. Серед польських науковців доцільно вказати роботи В. Вальчека, Р. Домінюка, М. Жіневич, Є. Лентовської, Г. Маковського, Х. Мельника, Б. Ольшевського, К. Патори, Б. Стефанської, П. Фаленти, Б. Яворського тощо.

Метою статті є дослідження положень кримінально-правових принципів Республіки Польща, які регламентують відповідальність за корупційні правопорушення та закріплюють визначення поняття корупція.

Крім того, передбачено визначення оптимальних шляхів розв'язання проблем, пов'язаних із регламентацією відповідальності за такі правопорушення, а також можливих механізмів запозичення відповідного іноземного досвіду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Моніка Жіневич, досліджуючи природу явища корупції, дійшла узагальненого висновку, що не можливо досягнути конкретні процеси та події, що притаманні соціально-економічним реаліям без ґрунтовного і належного усвідомлення сутності корупції, її цілей та механізмів. Авторка дійшла такого твердження, з огляду на факт присутності досліджуваного феномену в усіх сферах сучасної економіки (державний та приватний сектори), юридичним особам публічного та приватного права, правоохоронним та судовим органам тощо [1, с. 62]. Тобто йдеться про ризик вчинення корупційного правопорушення на підприємстві, в установі чи організації будь-якого типу.

Одразу варто вказати, що поняття корупції в польській правовій системі відображено в положеннях Закону «Про Центральне антикорупційне бюро» від 09 червня 2006 р. Відповідно до положень цього нормативно-правового акта визначення терміна передбачає перелік діянь, наявність хоча б одного з яких надає неправомірній активності значення корупційного правопорушення. Отже, з метою встановлення ознак корупції, вважається доцільним проаналізувати зазначені у вказаному Законі моделі поведінки.

П. За ст. 1 визначає корупцію діянням:

1) яке полягає в обіцянці, пропозиції або наданні будь-якою особою, прямо чи опосередковано, будь-якої неправомірної вигоди особі, яка виконує державну функцію, для себе або для будь-якої іншої особи в обмін на дії або утримання від дій під час виконання таких функцій;

2) яке полягає в проханні або прийнятті особою, яка виконує державні функції, прямо чи опосередковано, будь-якої неправомірної вигоди для себе чи будь-якої іншої особи, або прийнятті пропозиції чи обіцянки такої

вигоди в обмін на дії або утримання від дій під час виконання своїх функцій;

3) вчиненим під час здійснення господарської діяльності, в частині виконання зобов'язань перед державним органом (установою), що полягає в обіцянці, пропозиції або наданні, прямо чи опосередковано, особі, яка керує установою, що не входить до сфери публічних фінансів або працює на будь-якій посаді в такій установі, будь-якої неправомірної вигоди для себе чи будь-якої іншої особи в обмін на дію чи бездіяльність, що порушує її обов'язки та є суспільно шкідливою;

4) вчиненим під час здійснення господарської діяльності, в частині виконання зобов'язань перед державним органом (установою), що полягає у вимаганні або прийнятті, прямо чи опосередковано, особі, яка керує установою, що не входить до сфери публічних фінансів або працює на будь-якій посаді в такій установі, будь-якої неправомірної вигоди для себе чи будь-якої іншої особи в обмін на дію чи бездіяльність, що порушує її обов'язки та є суспільно шкідливою [2].

Аналізуючи зазначені законодавчі приписи, перш за все, слід звернути особливу увагу на ті категорії, які використовуються як відповідні відмінні ознаки для опису конкретної групи діянь. Дослідження цих положень є вкрай важливим для розуміння елементів, наявність яких необхідна для кримінально-правової оцінки конкретних моделей неправомірної поведінки.

Враховуючи наведені вище аргументи, слід зазначити, що розуміння корупції в положеннях розглядуваного Закону тісно пов'язане з проблемою отримання, пропозиції, надання, вимагання або обіцянки будь-якої неправомірної вигоди. Натомість, як зазначає В. Вальчак, на практиці виникає фундаментальна проблема встановлення, що саме формує таку категорію, як «будь-яка неправомірна вигода» [3, с. 46]? Йдеться про з'ясування питання, які конститутивні ознаки видається можливим встановити, наявність яких визначатиме, чи будуть вигоди, надані або отримані даною особою, оцінені як неправомірні.

Намагаючись вирішити окреслене завдання, вчений, у першу чергу, встановив чітке значення слова «будь-яка» з наступним змістовим навантаженням з іншою частиною формулювання, яка роз'яснює сутність корупції відповідно до положень Закону «Про Центральне антикорупційне бюро». Не викликає жодних заперечень, що термін «будь-яка» містить ідентичне значення з такими синонімічними дефініціями, як: «кожна», «усяка», «яка завгодно» тощо. Тобто, з логічного та семантичного погляду, йдеться про всі, без винятку різновиди або типи вигоди, які можна запропонувати чи отримати. Прийняття такого погляду дозволило В. Вальчаку зробити висновок, що при розгляді питання вигоди цілком коректно (тобто правильно і обґрунтовано) розглядати цей термін у широкому сенсі [3, с. 48]. Тому під цим поняттям пропонується розуміти збагачення, вигоду фінансового типу, грошову винагороду, отримання інших економічних благ (матеріальних благ), а також особистих вигод (наприклад, можливостей розвитку, кар'єрного росту, просування на посадах, доступу до медіа, створення позитивного іміджу) та політичної вигоди.

Продовжуючи розгляд понятійного апарату, варто скористатися позицією Р. В'елького, який зазначає, що законодавче визначення майнової та особистої вигоди є досить загальним і нечітким. Це означає, що в разі спорів необхідно звертатися до судової практики [4, с. 233]. Відповідно до § 4 ст. 115 Кримінального кодексу Республіки Польща майнова або особиста вигода є вигодою як для себе, так і для інших осіб [5]. Відповідно П. Данилюк пропонує сприймати отримання фінансової вигоди (в розумінні кримінального правопорушення), враховуючи три ознаки, а саме: 1) наслідок (результат) вчиненого правопорушення; 2) засіб, використаний правопорушником у своїй неправомірній поведінці; 3) мета поведінки правопорушника [6, с. 114]. Р. Домінюк, підтримуючи думку колеги, додає, що поняття такої вигоди в кримінальному праві розуміється як теперішній чи майбутній прибуток у вигляді майна, очікуваної фінансової користі, загального покращення фінансового становища [7, с. 162].

Відповідно до результатів практичної діяльності підрозділів Центрального антикорупційного бюро до майнової вигоди слід відносити різні блага, що задовольняють конкретні потреби, вартість яких може бути виражена в грошовому еквіваленті. Натомість фінансові переваги, окрім грошових коштів, включають цінні речі, поїздки, а також кредити, надані на пільгових умовах, списання боргу чи надання переваги в державних закупівлях [8, с. 23]. У повсякденній роботі також трапляються випадки, коли особиста вигода, яка покращує становище особи, яка її отримує, безпосередньо пов'язана з матеріальною вигодою, наприклад: підвищення на роботі або отримання нової прибуткової посади (зайняття престижної або керівної посади, високооплачуваного положення), безкоштовна поїздка на престижне професійне навчання, різноманітні відрядження, прийняття на стажування, направлення на іноземну стипендію, оплата витрат, пов'язаних з навчанням, отримання нових професійних кваліфікацій тощо.

Вказане вище вимагає відповіді на ще одне важливе питання: які чинники є вирішальними для визначення (оцінки), чи є майнові та особисті блага, отримані даною особою, належними та неправомірними? У польській правовій системі немає законодавчого визначення неправомірної вигоди, про яку йдеться у ст. 1 Закону «Про Центральне антикорупційне бюро». Однак Цивільний кодекс Республіки Польща вказує на поняття «неправомірної переваги», яка є окремим предметом безпідставного збагачення. Одночасно необхідно підкреслити, що, з правового погляду, поняття неправомірної вигоди та неправомірної переваги не можна розглядати як тотожні поняття, оскільки вигоди, відповідно до § 4 ст. 115 Кримінального кодексу, може бути майновими або особистими. Натомість відповідно до § 2 ст. 420 неналежна перевага розглядається у випадку, якщо особа, яка її надала, не мала зобов'язань перед особою, якій вона надала перевагу, або якщо зникла підстава для переваги чи не було досягнуто передбачуваної мети переваги, або якщо правовий акт, який зобов'язував особу надати перевагу, був недійсним і не набрав чинності після надання вигоди [9].

Для відмежування двох окреслених понять варто скористатися позицією Г. Вічак, яка стверджує, що неправомірна перевага — це особливий

вид безпідставного збагачення, що має наслідком отримання вигоди за рахунок іншої особи [10, с. 96]. Відмінною рисою від неправомірної вигоди є факт безпідставності збагачення, коли немає відповідної правової підстави для надання конкретної послуги, а також коли правовий акт, який зобов'язує особу надати послугу, був і є недійсним.

Натомість у випадку наявності обов'язкових елементів для визначення корупції (відповідно до Закону «Про Центральне антикорупційне бюро») варто зазначити, що необхідною умовою для описаних діянь є залежність обіцянки, пропозиції та надання неправомірної вигоди від дій або бездіяльності саме під час виконання функцій. Слід також зазначити, що багато із згаданих процесів, які зазвичай відбуваються у сфері управління, є дуже чіткими та очевидними прикладами неправомірної поведінки обох представників, що мають відповідні повноваження [7, с. 160]. Йдеться про випадки, коли особи, посади яких належать до суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення, надають пропозицію майнових і особистих вигод іншим особам, які також є у переліку суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення в обмін на їхні діяння під час виконання ними своїх функцій.

Аналізуючи визначення корупції, яке закріплене в розглядуваному Законі, Г. Маковський зробив наголос на тому, що воно має лише ілюстративне та роз'яснювальне значення виключно для спеціальної служби, яка відповідає за боротьбу з цим небезпечним явищем у суспільному та економічному житті держави [11, с. 121]. Вказане положення сприяє аналітичній, інформаційній та оперативній діяльності щодо точного розпізнавання мотивів, цілей і наслідків конкретних процесів і моделей поведінки. Далі автор продовжує, що відповідно до правового порядку, що діє в Республіці Польща, підставою для притягнення особи до кримінальної відповідальності за корупційні діяння є приписи не Закону «Про Центральне антикорупційне бюро», а Кримінального кодексу Республіки Польща.

Подібну думку також відстоює і П. Фалента, який зазначає, що фундаментальною відмінністю між загальноприйнятим розумінням корупції та її визначенням у правових нормах є її законодавче закріплення, оскільки лише ситуація, точно представлена в гіпотезі правової норми, може вважатися її порушенням або дотриманням. Кримінальний кодекс хоч і не містить визначення, але досить детально розглядає явище корупції, зараховуючи її до кримінальних правопорушень проти діяльності державних установ та органів місцевого самоврядування [12, с. 151].

Відповідно до положень Кримінального кодексу до кримінальних правопорушень віднесено наступні статті розд. XXIX «Злочини проти діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування»:

— хто, у зв'язку із виконанням публічних функцій, приймає майнову користь безпосередньо або її обіцянку (ст. 228);

— хто надає або обіцяє надати майнову чи індивідуальну користь особі, що виконує публічні функції, у зв'язку з виконанням тієї функції (ст. 229);

— хто, посилаючись на вплив державного органу, місцевого самоврядування, міжнародної організації або державної чи іноземної установи, що

наділена публічними засобами, або викликаючи переконання іншої особи або переконуючи її в існуванні таких впливів, здійснює посередництво у вирішенні справи в обмін на майнову користь чи її обіцянку (ст. 230);

— хто надає або обіцяє надати майнову чи індивідуальну користь в обмін на посередництво у вирішенні справи в державному органі, органі місцевого самоврядування, міжнародній організації або державній чи іноземній установі, що наділена публічними засобами, що полягає в незаконному впливі на рішення, дію чи бездіяльність особи, яка виконує публічну функцію, у зв'язку з виконанням тієї функції (ст. 230а);

— публічний діяч, який перевищує свої повноваження або не виконує покладені обов'язки, діє на шкоду публічного чи приватного інтересу (ст. 231) [13, с. 510].

Крім вказаного розділу, Кримінальний кодекс Республіки Польща також передбачає кримінальну відповідальність за корупційні діяння, що виходять за межі діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, а саме:

— хто, маючи право на голосування, приймає майнову чи індивідуальну користь або вимагає такої користі за голосування в зазначений спосіб (виборча корупція) (ст. 250а);

— хто, маючи зобов'язання, що вказане в законі, рішенні відповідного органу або договору, займатися фінансовими справами чи господарською діяльністю фізичної чи юридичної особи, шляхом перевищення повноважень або невиконання обов'язків із метою отримання неправомірної вигоди заподіює значну майнову шкоду (управлінська корупція) (ст. 296);

— хто, виконуючи керівні функції в установі, що здійснює господарську діяльність, або перебуваючи з нею в трудових відносинах, договору виконання робіт чи контракту, вимагає або приймає майнову чи індивідуальну користь або її обіцянку в обмін на перевищення наділених йому повноважень або не виконання ним обов'язку, що може заподіяти установі майнову шкоду чи становить діяння недобросовісної конкуренції або надання неправдивих преференцій постачальнику чи отримувачу товарів, послуг, пільг (корупція в економічній сфері) (ст. 296а);

— хто надає або обіцяє надати кредитору майнову вигоду за діяння, що заподіює шкоду іншим кредиторам у зв'язку і з процедурою банкрутства або запобігання банкрутству (кредиторська корупція) (ст. 302);

— хто з метою отримання неправомірної вигоди перешкоджає проведенню публічних торгів або входить у змову з іншою особою, діючи на шкоду власника майна або особи чи організації, для яких торги відбуваються (тендерна корупція) (ст. 305) [13, с. 511].

Варто зазначити, що кримінальну відповідальність за корупційні діяння також передбачено і поза Кримінальним кодексом. Зокрема:

— хто всупереч закону в межах реклами лікарської продукції надає або обіцяє надати матеріальну вигоду особам, уповноваженим на видачу лікарських рецептів або які здійснюють обіг лікарськими товарами, чи приймає таку вигоду (ст. 128 Закону «Про фармацевтичне право» від 06 червня 2001 р.) [14];

— хто займається виготовленням чи обігом лікарських засобів, продуктів спеціального харчового призначення та медичних товарів, що підлягають фінансуванню з публічних коштів, отримує матеріальну вигоду або її обітницю (ст. 54 Закону «Про відшкодування лікарських засобів, продуктів спеціального харчового призначення та медичних товарів» від 12 травня 2011 р.) [15].

Питання доцільності передбачення кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення в позакодексних законодавчих актах не є предметом цього дослідження. Однак наявність такого широкого переліку можливих форм вияву корупції лише підтверджує рівень небезпеки поширення цього явища. Очевидно, що визначення корупційним правопорушенням діяння, опис якого вказується безпосередньо в законі, який регулює суспільні відносини певної галузі, є вкрай зручним, з огляду на можливість паралельного розуміння не лише неправомірного діяння, а й середовища та умов, в якому воно було вчинено. Одночасно такий спосіб закріплення злочинних діянь може містити і негативні наслідки. Йдеться про не збереження однієї із основних ознак кодифікованості кримінального законодавства, коли в суспільстві є гарантії того, що будь-яка поведінка не є забороненою, якщо на це немає прямої вказівки у Кримінальному кодексі.

Висновки. Проведений аналіз іноземного досвіду надає можливість сформулювати уявлення про основи законодавчого закріплення засобів охорони суспільних відносин від корупційних правопорушень. Польський досвід беззаперечно заслуговує на всебічне дослідження як з розгляду наукових підходів розгляду явища корупції, так і прийомів застосування результатів роботи науковців у законотворчому процесі та практики застосування кримінально-правових норм, що закріплюють відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. Саме науково обґрунтовані пропозиції вчених відіграють першочергове значення щодо запозичення та реалізація кращих практик досвіду польського законодавства. Це викликано тим, що особливості норм української правової системи, діяльності органів державної влади, функціонування галузей життєдіяльності суспільних відносин в умовах ведення воєнних дій, — вимагають прискіпливої уваги з погляду доцільності та раціональності внесення змін в українське законодавство. Враховуючи прагнення України бути частиною євроінтеграційних процесів, вищенаведене надасть можливість удосконалити українські приписи відповідно до реалій сьогодення з одночасним дотриманням вимог міжнародних стандартів.

Список використаних джерел

1. Ziniewicz M. Korupcja w świetle odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów. *Korupcja a bezpieczeństwo narodowe Rzeczypospolitej Polskiej* / P. Chodak (red.). Józefów 2013. S. 55–75. Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi. URL: <https://t.ly/BSzszs>.
2. Ustawa z dnia 09 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym. (Dz. U., 2006, nr 104, poz. 708). ISAP — Internetowy System Aktów Prawnych. URL: <https://t.ly/uuVAu>.

3. Walczak W. Przestępstwa korupcyjne a legalna korupcja — aspekty ekonomiczne i prawne. *Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego*. 2019. № 21. P. 44–81. *Academia*. URL: <https://t.ly/PEYSQ>.
4. Wielki R. Prawne i kryminalistyczne aspekty zwalczania przestępstw korupcyjnych w ochronie pogranicza. *Pogranicze. Polish Borderlands Studies* 2016. Nr 2. S. 231–243. *OPEN — Repozytorium Otwartych Publikacji Naukowych*. <https://t.ly/g9UAV>.
5. Ustawa z dnia 06 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. 1997, Nr 88, poz. 553). *ISAP — Internetowy System Aktów Prawnych*. URL: <https://t.ly/ZvTBC>.
6. Daniluk P. Pojęcie korzyści majątkowej w prawie karnym. *Wojskowy Przegląd Prawniczy*. 2014. Nr 1. S. 29–45. *Ministerstwo Cyfryzacji*. URL: <https://t.ly/ft7BB>.
7. Dominiuk R. E. Korupcja wyborcza jako patologia relacji państwo–biznes. *Studia Prawnicze. Rozprawy i Materiały*. 2017. Nr 1. S. 159–169. URL: <https://sp.ka.edu.pl/numery/2017-1/studia-prawnicze-rim-2017-1-dominiuk.pdf>.
8. Mapa korupcji. Zwalczanie przestępczości korupcyjnej w Polsce w 2016 r. Warszawa, 2017. 29 s. *Centralne Biuro Antykorupcyjne*. URL: <https://t.ly/zazm1>.
9. Art. 410. — [Świadczenie nienależne] — Kodeks cywilny. Pełna treść. *Dziennik Ustaw*. Dz.U.2024.1061 t.j. Wersja od: 29 sierpnia 2024 r. <https://t.ly/XI-ad>.
10. Witczak H. Zobowiązania. 5. wyd. Warszawa : C. H. Beck, 2015. XX, [2], 443 s.
11. Makowski G. Korupcja jako problem społeczny. Warszawa : TRIO, 2008. 444 s. (Seria: Obyczaje, prawo i polityka. Życie codzienne).
12. Falenta, P. Przestępstwo korupcji — uwarunkowania karnoprawne i społeczne. *Prace Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu*. 2016. Tom 37 (1). S. 147–163. URL: <https://t.ly/IytZe>.
13. Франчук В., Корецька Д. Досвід Республіки Польща у сфері кримінально-правової протидії корупції. *Порівняльно-аналітичне право* 2020. № 1. С. 508–511. *Lviv State University of Internal Affairs Institutional Repository (LvSUIAIR)*. URL: <https://t.ly/cZ5l7>.
14. Ustawa z dnia 06 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U., 2001, nr 126, poz. 1381). *ISAP — Internetowy System Aktów Prawnych*. URL: <https://t.ly/Y2JGI>.
15. Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U., 2011, nr 122, poz. 696). *ISAP — Internetowy System Aktów Prawnych*. URL: <https://t.ly/U4uOv>.

Надійшла до редакції 29.04.2025
Рекомендовано до друку 20.06.2025

Vasyl FRANCHUK, Oleksiy AVRAMENKO
(Lviv State University of Internal Affairs)

Experience Of The Republic Of Poland Regarding The Normative And Legal Definition Of The Concept Of Corruption

The scientific works are studied, as well as the provisions of the current legislation of the Republic of Poland in terms of the regulatory and legal definition of the concept of corruption. The theoretical justifications of Polish scientists regarding the need to consider the phenomenon of corruption through the prism of processes inherent in today's socio-economic realities are established. Common and distinctive features of the method of legally enshrining the definition of "corruption" in the legislation of Ukraine and the Republic of Poland are identified. The absence of a definition of the concept of "illegitimate benefit" and a broad interpretation of its forms due to the use of the attribute "any" are revealed. Therefore, the establishment of property and personal benefit and, as a result, its illegality is a rather general and unclear process that requires recourse to judicial practice. The article emphasizes the differences in the legislative definition of the terms "unlawful benefit" and "unlawful advantage", as well as their definitions in the theory of criminal law. Even though the Civil Code of the Republic of Poland contains the concept of "unlawful advantage", the use of its features when establishing "unlawful benefit" is erroneous. Unlawful advantage is a special (separate) type of unjust enrichment, which significantly narrows the list of possible forms of unlawful benefit. It is found that bringing a person to criminal liability for committing acts of corruption is possible not only by applying the legal norms of the Criminal Code of the Republic of Poland, but also by applying the provisions of other laws. Some legislative acts were identified that contain an indication of the unlawful behaviour of a person and possible forms of punishment in the event of committing such an act (Laws of the Republic of Poland "On Pharmaceutical Law" and "On Reimbursement of Medicinal Products, Special Food Products and Medical Products"). It was established that despite the provision of a separate Chapter XXIX "Crimes against the activities of state bodies and local self-government bodies" in the Criminal Code of the Republic of Poland, there are some articles from other Chapters that indicate criminal liability for corruption offenses (electoral, administrative, economic, creditor, tender, etc. corruption). The provisions of several Polish laws establishing criminal liability for corruption-related offenses have been analysed. Discrepancies have been identified between the Ukrainian and Polish legal systems, particularly in the area of extra-codified criminal law provisions. Drawing on the analysis of current Polish legislation and the doctrinal positions of Ukrainian criminal law, potential approaches for incorporating foreign experience to address specific issues have been proposed.

Keywords: corruption, offence, crime, official, foreign experience.